

Justitiedepartementet
Ju2025/02091

Yttrande över betänkandet *En ny produktansvarslag* (SOU 2025:103)

Utredningens förslag framstår som välöverbärgda. Hovrätten ställer sig bakom dessa och lämnar, utifrån de intressen som hovrätten har att beakta, följande kommentarer.

Bedömningen av om en produkt har en säkerhetsbrist

Genom förslaget genomförs ett nytt EU-direktiv om produktansvar i svensk lag, i huvudsak genom en ny produktansvarslag. Vilka omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av om en produkt har en säkerhetsbrist framgår av art. 7.2 i direktivet. Bedömningskriterierna anges i en punktlista. Artikelns genomförs genom bl.a. 2 kap. 2 § i den föreslagna nya lagen. Vissa förtydliganden görs i författningskommentaren. På s. 80 i betänkandet anges att detta gäller bl.a. betydelsen av relevanta cybersäkerhetskrav (se art. 7.2 f i direktivet). Hovrätten kan inte finna att detta tas upp i författningskommentaren.

Presumtioner

Enligt 3 kap. 1 § första stycket i den föreslagna nya produktansvarslagen ska man i vissa fall presumera att en produkt har en säkerhetsbrist. Enligt punkten fyra gäller detta om den som påstår sig vara skadelidande gör sannolikt att produkten har en säkerhetsbrist, och full bevisning om säkerhetsbristen inte alls eller endast med svårighet kan föras.

Till skillnad från presumtionerna i punkterna 1–3 framstår enligt hovrätten den s.k. presumtionen i punkten fyra snarare som en bevislätnadsregel. Hovrätten har svårt att se hur den ska tillämpas tillsammans med paragrafens andra stycke, enligt vilket en produkt trots vad som anges i första stycket 1–4 inte ska ha en säkerhetsbrist om den som påstås vara skadeståndsansvarig visar något annat.

Motsvarande skrivningar finns i 3 kap. 2 § första stycket 2 och andra stycket i den föreslagna nya lagen och i den föreslagna nya 30 a § första stycket 4 och andra stycket i elsäkerhetslagen (2016:732). Den nyssnämnda synpunkten gör sig gällande även avseende dessa.

Enligt hovrätten bör man i den fortsatta beredningen överväga en annan utformning av paragraferna i fråga. En möjlig lösning skulle kunna vara att reglera bevislätnadsregeln för sig, utan någon koppling till andra stycket i de föreslagna paragraferna.

Konsekvenser för domstolarna

Enligt betänkandet tycks antalet mål om produktansvar som idag handläggs av domstolarna vara lågt (se s. 141 f). Vidare bedöms förslaget till en ny produktansvarslag inte innebära mer än en marginellt ökad tillströmning av mål till domstolarna. Hovrätten har ingen anledning att ifrågasätta dessa bedömningar och har därför ingen synpunkt i denna del.

I handläggningen av ärendet har deltagit hovrättslagmannen Niklas Wågnert, hovrättsrådet Anna-Karin Larsson och tf. hovrättsassessorn Axel Hallberg, föredragande.

Niklas Wågnert

Axel Hallberg